

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 l. — kr.
Félévre 5 " — " — "
Negyedévre 2 " 50 " — "
Égy hónapra 1 " — " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **DR. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Ha a hirdetés petít sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a 1500 z r l
Hirdetéseik alkut szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg díj n in
don külön beiktatással 30 kr

Huszonöt év.

Dr. S a m a s s a József mult október hó 26-án ünnepelte egri érseksége 25 éves évfordulóját. Megszoktuk e férfuról úgy emlékezni, mint aki lelkeszi magas feladatával is megtudja egyeztetni az ember és hazafi kötelességeit, megszoktuk minden tekintetben, nyilvánosságra jött kifejezéseiből őt csakugyan annak tartani akicsoda: f ő p a p, v a l ő d i e m b e r és példaszerű honfi.

Nem lepelt meg azért, ha amint feltételeztük, ama nagy naphoz méltó f ő p a s z t o r i k ö r l e v e l e t b o c s á t o t t k i, amelyben ismét tolmácsolja hivatali állásából kifolyólag a magas eszméket, amelyek szerint élt, nemcsak mint egri érsek, hanem e legmagasb állásfoglalását megelőző éveiben is, amely élet bizonyára megadta e kitüntetéshez vezető érdemesültségét.

A jubileumot megelőzőleg kibocsátott f ő p a s z t o r i k ö r l e v e l e a z o n b a n o l y a n, hogy habár a kormányzata alatt levő papsághoz szól: tartalmánál fogva oly általános becű, hogy hazánkban faj- és felekezeti különbség nélkül elfogadhatja mindenki örökbecű igazságokat tartalmazó oklevélnek, amely mindenkit el is kötelez. Nehéz, szomorú igazságok azok, de megczáfolhatlanok.

A szerelem barlangja.

— A Debreczen tárczája —

I r t a i D e l p i t A.

Elmerülve ültem a baszk tengerparton, Biaritz közelében. Viharos szél fujt a tenger felől, sós párákkal telt meleg levegőt hozva magával; előttem a végtelen oceán terült el mint egy óriási zöld kigyó, mely a napfényen sütkérezve csillogtatja pikkelyeit. Kissé távolabb a parttól, itt-ott apró virágok s egyes fűszalag borították a terméketlen talajt. A lassan emelkedő parti sziklák egyikében tágas üreg volt, mely üde, friss levegőt árasztva tárogott felém.

Az a sajátságos megindulás fogott el, melyet a természet bámu'ata támaszt bennünk. Hirtelen egy kéz érintette vállamat s valaki vidám hangon szólított meg:

— Hogy mint vagy ma reggel?

Egy régi barátom F . . . Gábor tengerész hadnagy állott előttem, a kívül hosszú távollét után tegnap találkoztam Biaritzban.

— Nem valami sajátságos előérzet vezetett téged erre a helyre? Biztos vagyok első pillanatra érezted, hogy e helyen az élet egy drámája játszott le.

— Dráma . . . itt e helyen?

— Ugy van. — Ebben a barlangban. Ismerik ezt az egész vidéken. Ugy hívják, hogy a Szerelem barlangja. Ismerem én ezt a történetet és ismertem néhány évvel eze-

Engedje meg lapunk olvasó közönsége is, hogy azon részét a körlevélnek, amely kezünkbe nagy későn jutott, ideírva előtte feltárjuk. Igaz, hogy október 26-a jóideje elmúlt már, de az igazságnak oly belbecse van, hogy soha nem veszti értékét. Sohasem is vóit volna talán találóbba ami ebben a körlevélben van, mint hazánk és nemzetünk e nehéz napjaiban, amikben a honfiero kölcset oly kétségbeesztőleg megromlottnak találjuk, hogy ha az érsek bármely keserű világfájdalommal érinti azt: az általa nyújtott gyógyszeren kapván-kapnunk is kell, de azzal az elhatározással egyszersmind, hogy azt felhasználjuk.

»E kor szellemirányzata — ugymond — találon ráilének sz. Ján s apostol szavai: »mind, ami e világon vagyon, a test kívánsága, a szemek kívánság», az élet kevélysége.

A keresztény erkölcsök hajdani tisztasága s fegyelmezettsége méltó bánatunkra rég oda; s ha fel-feltűnedeznek is még nyomai, a sokaságnál becsők vesztet, kevesek hiedel csodálatán kívül még kevesebben buzdulnak követésükre. A világi pompa, fény az élvek hajhászata mindegyre növekvőben szelles köröket fog át; s a felsőbb osztályoktól a legalsó rétegekig leáradva tulcsap mindannyiok anyagi erején; nyomán végpusztulás, végelesszegényedés, s a javak fölös bőségében a jótékony szeretet műveire forrás nem fakad.

lött a hőseit is. — Gyujts egy cigarettára és figyelj.

— Hallgatok.

— Eit abban az időben Biaritzban egy szép leány, Pascalinenak hívták. Tizenhét éves volt akkor, igazi baszk leány, magas, erős, de azért hajlékony könnyed alak. Fekete fürtjei kaczerül ragyogtak a sárga selyem fejdísz alól. Ha nevetett, duzzadt piros ajkai csillogó fehér fogsort ragyogtattak elő. Pascaline divatárúsnő volt s keze munkájával tartotta fenn apját egy gutaütött tehetetlen öreg ember. Imádtá ezt az aggastyánt és úgy gondozta, mint valami gy rmekeket. Ket szomszédja volt. Az egyik Dunez Mózes, durgazdag csunya vén ember, igért neki . . . fényes helyzetet, a másik Sarrabeyrous Maxime, szegény szép fiu . . . boldog házasságot. Maxime vámör volt a pyrenai hegyek közt, tulajdonképen pedig csempészettől élt. A szerelem szerelmet költött, Pascaline megszerette a szép fiut.

Igy ment ez néhány hétig. A vén Dunez nem egyszer megállott a szép leány bóltja előtt s fejét bedugva bekiáltott.

— Pascaline, én kellemes állást . . . biztos jövőt biztosítok magának!

De ő mindig csak azt felelte:

— Nagyon szép intől Mózes ur, de én Maximeot szeretem.

És Mózes ur tovább men, mormogva magában!

— Végtére mégis oda jut! Oda kell jutnia!

Az élet kényelne, a fényelgés vonzó gyönyöre szertelen birvágyat fakaszt, mely rabjait elvakítva, jóval, rosszal, jogossal, jogtalanal nem törődve, hévvel tör célja felé. Becstelen, bűnös e-zközök mind jók a gazdagodásra, nem hogy az életszükségletek, de az elvágycak kielégítést nyerjenek. Aha'otta már az anyagiság a társadalomnak majd mindannyi osztályát és réteget s mintha már egyébre sem volna gond, csak a pénzre a kapzsi bírásért, csak az élvekre a gyönyörért, csak a fényes berendezkedésre az elpuhult kényelemért, csak a lakmározásra az édes mámorért. Alig van már becsé a jónak és nemesnek; hűség, becsület, szemérem, tisztesség, lelki nemesség, miad értéke vesztett és semmi sem rut és ajas, ami hasznót hajt.

Ahol az önösérdek mások jogának megsértésére s leiprasára büntetlenül föl szabadul, ott szükségkép a társadalom teljes fölbomlása áll elő. Minden végzetes bajnak itt a forrása. Ebből törnek ki a gyanusítások, gyűlölködések, helviszályok, villongások, osztály harcok, melyek végül a minden izében szétépett, megrendített társadalmat vegfelosztásba sodorják.

A baj csak az evangélium erejével s az egyház támogató közreműködésével küzdhető le. De vajjon a társadalom biztonságának alapját ebben keresik, ebbe helyezik-e? — Megvan a hajlam egyeseknél kétségkívül, de hasztalan; mert nincs meg a szilárd elhatározottság, fölükerekedik a vallásellenes aramlat s tért hódít a tekintély engesztelhe'len ellenségének, a független észnek uralma. Ugy tartják, hogy az é-z egyedüi tanító mestere minden igazságnak, melyhez magukat a történeti tényeket is szabni kell.

Eközben a szép leány és a fiatal ember sokat sétáltak együtt a tengerparton, és a városban már sutogni kezdtek róluk. Szerencsétlenségükre mind a ketten szegények voltak. Egy divatárúsnő keresete nem valami fényes, kivált ha még egy öreg apát is kell eltartania a csempészre meg nagyon sokszor nagyon sovány idők járnak. De ők ezzel nem sokat gondoltak. Egy nap oda állottak az öreg Pascal elé és azt mondták neki:

Mi szeretjük egymást és egymásé akarunk ienni.

Az öreg egyet biczentett fejével és azt felelte!

— Jó . . . jó legyenek egymáséi.

A szerelmesek letérdeltek előtte és ő megáldotta őket. Ezzel meg volt az eljegyzés. Ezen az estén sokáig, igen sokáig maradtak a tengerparton. Mikor a szép lány hazafele ment, boldogan, repeső szívvel, a vén Mózes elébeállott és azt mondtá:

— Pascaline . . . fényes állást ajánlok magának, biztos jövőt,

Ó meg azt felelte rá,

— Nagyon szép Mózes ur, de mátol fogva Sarrabeyrous Maxime jegyese vapyok.

És Mózes ur mikor eltávozott megint csak azt mormogta magában. Oda fog jutni mégis! Néhány nap mulva nagyszerű üzlet akadt Maxime számára. Kitünő üzlet. Egy egész hajót-rhet kellett Guipozcoaba behozni. A fiatal csempész bizott magában, noha éppen a legrosszabb időszak járta akkor. Ejjel-nappal fűtyölt a szél, fülébe sivitva a tenge-

Az emberi ész vívmányai, közhasznú találmányai kétségtelenül bámulatosak s magasztaló elismerésre méltók; de a társadalmat egyedül és kizárólag nem boldogíthatják. Hisz a történelem századokra nyúló tanúsága amellet szól, hogy nem a külső műveltség, nem a természettudományok bármely meglepő, a hihetlenséggel határos haladása, de a Krisztusi tan beható ismerete s követésében megdzett közszellem az, mely a nemzeteknek üdvöt hoz és alháritja bukásukat. Am ez igazság elől korunk emberei legőbnyire elzárkóznak.

Mindazt, mi a helyes életrendszer követése, az igazság teljes érvényesülése, az erkölcsi tökély legmagasabb fokának elérése érdekében szükséges vagy hasznos, mindazt, úgy mondják, az ember s az egész emberiség természeténél fogva önmagában bírja és hordozza. Nincs szükség semmiféle, sem természetfölötti, sem természeti kinyilatkoztatásra, semmi pozitív, legalább isteni törvényre, a törvény isteni szentesítésére.

E tanokat hirdetik nyíltan, e tanok hangzanak sokak tapsa mellett a politikai szöszékekről — vajha ne a tanszékekről is! — merész szellemű, népies könyvekben, folyóiratokban s főleg a hírlapokban. Midőn ez albolések a jelen társadalmi haladás követelményeül tüntetik fel, hogy a társadalom Isten es az ő törvényei kizárásával szervezze és kormányozza önmagát, aláássák minden társadalmi rend alapját s teljes feloszlását készítik elő.

Tanaiknak szükségképi következménye az atheizmus, az aljas indulatnak es szenvedélynek szabadossága, sőt szentsége s ezzel a pogányság dicsőítése es visszakivanása; végül a társadalmi rendben minden tekintély es fenségesség elleni nyílt vagy olykor es részben csak titkos összeesküvés?

A világ beteg, veszélyesebben beteg, mintsem gondolnók. A fenyegető veszélyekkel szemben a közrend visszaállítása s megszilárdítására, a szellemek lecsöndesítésére es kibékítésére mily eszközei vannak az államnak? A törvény tekintélye s a haderő; a társadalmi rend megzavaróival szembe a büntetés szigorát s a fegyver hatalmát állítja. Jó De komolyan számba veendő mégis, hogy a büntetésnek s a fegyvernek magában államfenntartó ereje nines.

Kik az idők jeleit s az események tanúságait komolyan megfigyelik, jól tudják, hogy a hadsereg kifelé is csak oly belkormányzat mellett lehet hatalmas, mely böles törvények es üdvös intézmények által katonai fegyelmeltség es hősiesség magasabb erényeire nevel.

E világtörténeti nagy igazág tanulsága előtt szemet hunyva, vannak, kik a haderő ügyet a társadalom es államélet minden más ügye fölött állónak tekintik. Innét a rengeteg költségekkel fenntartott katonaság, a terhek súlya, melyeknek allandó s egyre fokozódó nyomása alatt roskadoznak a népek. Az orvoslás szüksége égető; nehogy a nyomasztó bajok elviselhetlensége miatt már-már elkecsereedett lelkekben mélyebb gyökereket verjen az a szélében terjesztett felfogás, hogy a közjónak es közbékének jelszava mint ürügy csak egyesek nagyságának, dicsőségének, biztonságának érdekét takarja.

A jelen s jövő bajainak elháritására legbiztosabb mód a társadalmat Krisztus tanainak oltalma s a helyezni, melyek minden fájdalomra irt nyújtva, minden elmébe fényt árasztva, egyszersmind a nemzeteket is sokkal biztosabban megvédik, mint a törvények es a fegyverek.

A bajok orvoslásának feltétele: a fölfogások, érzületek megváltoztatásával, a köz es magánéletben visszatérés a keresztyén életmód útjára. Az érzületek gyökeres átalakulása szükséges új iránynyal, új tartalommal. S mert minden érzelem gyujtonja a szeretet: a szeretet indokának s természetének kell megváltoznia. E csodás átalakulást megteremti Krisztus tana, ki hozzánk való határtalan szeretetével s kegyességével a szívetek viszont szeretetre gyulasztja; s ebben rejlik minden életszentség titka.

Az igazságnak, mint minden más erény alapforrásának tisztelete mérvétől függ első sorban az államok boldogsága. Az igazság tisztelete s ápolása azért első kötelesség, egy korszak sem nélkülözheti azt, egy államkormányzat sem lehet meg nélküle. A kormányzatot tehát nem az önzés, de az igazság szellemének kell áthatnia; egyesek vagy csak egy töredék szolgálatára nem szabad szoritkoznia. Megengedhetlen azért, hogy akármiféle párt emberei jórossz eszközökkel hatalomra vergődve, elkapott göggel hatalmaskodjanak; kényük szerint igaztalanul kedvezzenek egynek, sujtssanak másat; az óvatlanokat behálózák, öveiket kitüntetésekkel emeljék; a hatalom megszerzésében, az előnyök kizsákmányolásában semmi bűnös üzelemről vissza ne riadjanak s mint valami leigázott ellenséges város fölött önkényüket szabják törvényül.

Állampolgári jogaiban senkit megrövidíteni nem szabad, mintha az államférfui hivatottság a cselofsok merészségében, a kormányzó hatalom a jogfosztásban állana es nem szabad a vélemények, meggyőződések különbsége miatt senki ellen gyanut, gyű-

löletet szítani. Komoly férfiú nézeteltérés miatt nem is vesz senkit es soha ellenség-számba.

Általános mindenütt a panasz, hogy nincsenek nagy férfiak, hogy az idő az elődökben kimerült, erős jellemekben meddő a kor, akik minden kicsinységen felülemelkedve, magas eszményekért hevülve, a közjóért langos munkás kitartással a közügynek melő, hivatott vezérei lennének, önzetlen odaadással önérdékük föláldozásával nem a hízlegésben, a szolgai készségben, nem az érdemetlen kegyosztásban, de munkában, kitartásban, elvhűségben, bátor tettekben lelve lelki megelégedést. Lelek, jellemzilárd férfiak csábookkal szemben hajthatatlanok, veszélyekben rettenthetlenek, a törvények letéteményének hű őrei, a jog törhetlen fajnokai, az állam tekintélyének rendíthetlen védelmezői.

Ily férfiakra van szüksége a kornak es nem oly támaszokra, kik sorsuk s a jövő reményének aggodalmával alattomos uakon járnak, a nyilvánoság előtt titkolódnak, hallgatnak, szemet hunynak, eltűnnek mindent szolgálnak mindenkit, csak céljukhoz jussanak; kiknél a tétlenség bölcseleg, az erélytelenség előrelátó tartózkodás, a bátorsághány óvatosság.

Jóles férfiak nagyságának igazi okát gyakran kutatva úgy találtam, hogy senki ki nem magasulhat, az emberin fölül nem emelkedhetik, csak azon lélekerő által, mely a nemes kebleket nagy tettekre megedzi.

Hadd térjek hát vissza újból a keresztyén erkölcsök uralma es nyomban új életre kel a nagyra, magasra tölt lelkek hevülete, az az érzület, mely a bajok elviselésében vagy leküzdésében megörzi az elhározottság nyugalmát: mely a maga jelentőségében látja es mérlegeli a bajt, a nehézségeket, mint a jelentéktelen kicsinységeket s biztosan tisztálatással itél fölöttük.

A szomorú korrajzot az érsek mint-ha egészen hazánk, nemzetünkről, különösen ennek politikai erkölcsi viszonyairól vette volna, amelyből leginkább kihalt csakugyan az igazság, sőt éppen azokból, akiknek a törvény tekintélyét fentartani es megszilárdítani kellene, magokból vevett ki leginkább a törvénytisztélet.

Amikor ezt látjuk, bus sóhajjal mondjuk az érsek után a megdönthetetlen tapasztalatszerinti aksiómát, hogy csak az igazságnak, amelyben minden

részeknek: Es a quadelupeit szüz! A quadelupeit szüz, a halavány zöldszemű madonna: ki magával viszi a vakmerőket, kik sötét éjjel ott időznek a szürke tengeren.

— Egy hét múlva visszaterek mondotta Sarrabeyrous Maxime megcsókolva kedvese piros ajkait.

Elmult egy hét, egy hónap, két hónap három hónap, s a szép csempésről senki se halott. Pascaline reggeltől estig irt. Ha munkáját elvégezte kiment a tengerpartra es nézett a messze távolba a spanyol partok felé. Ha szabad lett volna, hogy sietett volna felkeresni őt azokon a magas hegyeken túl, melyek elválasztották szerelmesétől. Egy éjjel az a hír járta be a várost, hogy Maximeot megölték a csendőrök. Es elmult egy hosszú év es senkise hallotta hírét.

Ugyanaznap Pascaline boltja kigyuladt; senkise tudta, honnan jött a tűz. A divatárusnő es apja tönkre voltak téve. Dunez Mózsesnek, mint mindig úgy most is szerencsésje volt, az ő fedelét még csak meg se perzselt a láng. De többé nem merte Pascaline megszólítani, úgy is tudta mi lesz a felelet. Nagyon szép öntői Mózses ur, de én Sarrabeyrous Maximera várok a ki vissza fog térni. Ha nem tér vissza többé hű maradok öökke hozzája, épp úgy, mintha özvegye volnék. Azután meg én tisztességes leány vagyok es nem akarok rossz lenni. Igen a szegény

Pascaline tisztességes derék leány volt, annál derekabb, mivel hozzá még szegény volt. Mióta a bolt leégett másoknál dolgozott. Kétszer annyit dolgozott es kétszerte kevesebbet szerzett. Két év mul el azóta, hogy Maxime haláhirét hozták. Végtere a nyomor beköszöntött a szép lány hajlékába. A vén Mózses megkönyörült rajta annyival is inkább mert szerelmesebb volt mint valaha; ennek a szép fiatal lánynak a makacssága nagyon felizgatta őt. Ismét forgolódni kezdett Pascaline körül. Csak hogy most az egyszer így szólt hozzája:

— Nem ajánlok már magának fényes jövet, hanem legyen a feleségem. Hiszen megöli magát a munkával, az apja utóljára mégis éhe hal. Maxime mngbalt. Gondoljon az élőkre!

Pascaline nem felelt rá semmit, elkezdett sirni es hagyta megfogni a kezét. Akkor Mózses ment az öreg Pascalhoz es elmondta neki a dolgot. Az öreg bölintott egyet fejével s csak azt mondta csöndesen:

— Jó . . . Jó . . . a szerelem madarai nem énekelnek már az ágakon.

De ők letérdeltek az öreg elé es az öreg nem áldotta meg őket.

Három nappal az esküvő előtt, mikor már őszre járt az idő, a szép leány a tenger-

parton sétált. Egyszerre csak egy hang szólt totta a barlangból.

— Pascaline! Pascaline!

A leány megreszketett, mint a falevél es azt suttogta:

— Te vagy Max me, te vagy!

Mint egy sebzeit madár, hullott kedvese karjai közé. Ő volt az, szep mint az előtt, de halványan lesoványodva. Magához szoritotta a lányt, oda a szívére minden crejéből.

— Ugy-e nem igaz, hogy férjhez mész Dunez Mózseshez.

— De igaz. Ha nem megyek hozzá apámnak nincs mit ennie. Miert nem jöttél vissza?

— A spanyolok elfogtak es börtönbe vettek.

— De most szabad vagyok, dolgozni fogok.

— De mi lesz atyámból ha ismét elfognak?

— Maxime átölelte őt s magához szoritotta hosszasan:

— Nem, nem ne beszéjünk erről többé Szeretlek.

Es elborította csókjaival a leányt s lassan a barlang felé vonta. A lány nem állott ellen; a barlang csendes üregében halkan, nagyon halkan suttogtak, szorosan átölelve egymást, eszméletüket vesztve az édes szerelmi örgöngésben. Végre a lány kiragadta magát kedvese karjaiból.

társadalmi erény összpontosítva van, amely szerint élt maga a keresztyén vallás alapítója s élnünk kell nekünk, ha méltó követői s boldog akarunk lenni: kell újra áthatni egyes embert, családi és állami, polgári és egyházi társadalmat, hogy levetkezze a közboldogságot veszélyeztető bűnöket.

Hallják meg az intést a köztársadalom legalsóbb és legfelsőbb pólczán egyaránt, emitt ha lehetséges még inkább mint amott, akik ti: arra hívatják, hogy mint választott, vagy rendelt vezérei a népnek az igazságra, éljenek mindenekelőtt magok igazságban. Krisztus út, élet és igazság... nélküle, az ő elvei szerinti törvények nélkül, senki sem juthat el magasabb társadalmi fokozatra... nem kezdheti el már itt a földön — a mennyországot. Pedig az «nem itt vagy amott — hanem a mennyország ti bennetek van.»

Dr. S a m a s s a József úgy szólt, mint Krisztus modern apostola, az újabb kor mérges kigyói és vipera fajzatának, a midőn a fa arravalóvá lett, hogy kivágassék és tüzevessék. Nem úgy mint azok a hamis próféták, akik az aranyborjú körül tánczolgálnak s nem vezetik, hanem félrevezetik a népet, megvesztegetik a kisebb és nagyobb társadalmi életet.

Vannak hát Mózesitek és prófétáitok, a kiket hallgassatok. De ne legyen szavuk: „pusztában kiáltónak szava.“

A király döntött.

A Nemzet szemében mindig fájdalmas emléket keltett, állandó megbotrankozas tárgyat a H e n t z i szobrot a király akarataiból, aki arra a helyre E r z s é b e t királyné szobrának felállítását óhajtja — eltávolították.

A Szent-György-tér tehát, amelyhez a magyar nemzetnek különben is anynyi gyász-emléke van köve, felszabadul az ott járó-ke-lőkre nézve atól a súlyos emlékeztetőtől mely miatt azon a téren egy idő óta mindig

— Az idő mulik, engedj visszatérnem; hallom az éjféli harangot.

— Nem haragszó, csak a tenger zúgása az.

Hosszu idő múlva ismét így szólt a leány;

— Hogy haragszik a tenger! Ha eltalál lennünket borítani a kicsapdó hullám!

— Nem a tenger zajong, szereimünk dicsénete az!

Hosszu idő múlva harmadszor is megszólalt a leány.

— Hallod, Maxime, hogy dühöng a szélvész?

— A quadelupeai szüz rohan el a tenger fölött. Életünk utolsó órája s szerelmünk első éjje ez, Most már sohasem lesz a másé, Ez itt a nászszoba s a zajongó hullám lesz menyasszonyi ágyunk!

Égő esőköjjel elzárta a leány ajkait, Másnap össze öltökezve, megdermedten találta föl a szerepőket; a tenger egyesítette őket örökre, A barlangot pedig azóta a Sze-relem barlangjának hívják. Az öreget újból megütötte a guta. Ott koldul most is a templom lepcsőjén s csak azt mormogja néha csendesen:

— Rossz, rossz... zöld volt a remény fája, de elfonnyadt az őszszel.

elfordított fővel, nehéz szívvél jártak. Igaz, hogy imét egy tragikus emlékezet tárgya, a meggyilkoltatott E r z s é b e t királyné szobra fog ott állni, de legalább a magyarban a soha nem muló gyász a szomorú sorson s az örökké tartó bála a Nemzet-szerető királyné iránt egymással találkozáva, egymást kiegészíteni segítik: am:z emeli ezt, ez enyhíti «maz».

Egyszersmind azt a gondolatot is meggyőződéssé erősíti a királyi akarat, hogy a király átvéve felséges nejtétől: hovatovább a nemzet szívével érez és a nemzet lelkével akar s mindinkább elalálja mit óhajt, mit akar a magyar

Az Erzsébet szoborbizottság, amely az 1898. XXX. tc. végrehajtása tárgyában volt alakulandó, tegnap d. e. tartotta alakuló gyűlést Bánffy Dezső elnöke alatt. Jelen voltak:

Atzél Béla báró, gr. Andrásy Tivadar, Bánffy György gr., Benczur Gyula, Beöthy Zolt, Berzevics Albert, Bubes Zsigmond, Csekonics Endre gróf, Dedovics György, Gyulai Pál, Halmos János, b. Harkányi Frigyes, Hauszmann Alajos, Jókai Mór, Hock János, Karátsonyi Jenő gr., gr. Keglevich István, b. Liptay Bela, Lotz Károly, Márkus József, Rákosi Jenő, Rath György, Rátkay László, Roskovics Ignác, Szinnyey Merse Pál, Steindl Imre, Szitágyi Dezső és Tarkovich József; Hazay István dr. miniszteri s. titkár mint jegyző.

Bánffy báró az orsz. bizottságot megalakultának jelentette ki, mire köv. tkezett a minisztertanács javaslata alapján előterjesztett eljárási szabályzat tárgyalása, amelyet a bizottság általánosságban és részleteiben elfogadott, a szűkebbkörű végreh. bizottságba Andrásy Tivadar grófot, Halmos Jánost, Hauszmann Alajost, Keglevich István grófot, Lotz Károlyt, Rákosi Jenőt és Szinnyey Merse Pált küldvén ki.

Együttal jelentette B a n f f y, hogy a végreh. bizottság elnökevé Rath György, a képviselőválasztási társulat alelnöke fog kineveztetni.

Az orsz. bizottság ezután a gyűjtött összegek nyilvántartásának kérdésével foglalkozott s elhatározta, hogy fölhívás fog kibocsátatni, amely szerint minden intézet és magános, a kinél ily összegek vannak, az ellenőrzés szempontjából az adatokat szolgáltatassa be a miniszterelnöknek.

Azután a szobor helyének kérdése került tárgyalás alá.

Bánffy előterjesztette, hogy a felségének az az óhaja, hogy az Erzsébet szobor a budavari Szt. György téren állíttassék fel, ahol jelenleg a H e n t z i szobor áll.

Az orsz. bizottság az előterjesztést egyhangulag és lelkesedéssel tudomásul vevén, a szobor helyére nevezte a felséges ur óhaja értelmében határozott.

Az orsz. bizottság végül utasította a végrehajtó bizottságot, hogy ezen az alapon tegyen a továbbiakra nézve javaslatot.

BELFÖLD.

A kiegyezési javaslatok a bizottságban. A képviselőház pénzügyi bizottságának Széll Kálmán elnöke alatt tartott ülésében, melyen a kormány részéről Lukács miniszter és Toepke államtitkár volt jelen, Hegedüs Sándor előadó előterjesztette az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájának módosításáról; az 1888. XXIV. t.-cz. módosításáról s a szesz-italmérés adó megszüntetéséről; az 1894. XV. t.-czikk némely határozmányainak módosításáról; az 1888. XXIII. t.-cz. határozmányainak részben való módosításáról s az 1881. IV. 1883. V. és 1887. XLVII. t.-czikkeknél a cukorfogyasztási adóra vonatkozó határozmányai megszüntetéséről; a kivitelre szánt cukor- és alkoholtartalmu gyártmányok készítéséhez használt répacukor és szesz adómentességéről s a cukor- és alkoholtartalmu cikkek behozatala esetében szedendő vámpótlékról; a két p. ü. miniszter közt a bélyeg- és közvetlen illetek,

fogyasztási bélyeg és díjak iránt létrejött egyezményről; a söradóra vonatkozó törvényes határozmányok részben való módosításáról és a magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetü jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatok tárgyában a Ház elé terjesztendő jelentések tervezeteit, a melyeket a bizottság érdemleges módosítás nélkül elfogadott és hitelesített. Az elnök a bizottság nevében köszönetet mondott az előadónak a jelentések gondos kidolgozásáért.

A kvóta. A Neues Wiener Abendblatt-nak sürgőyzik Budapestről, hogy az osztrák kvótabizottság aligha fog még Budapestre utazni. A magyar kvótadeputáció holnap üléseben azt fogják indítványozni, hogy az osztrák kvótabizottság arról értesítsék, hogy annak indítványa, vagyis a Magyarországra vonatkozó 38%-os kvótakövetelés egyszerűen elfogadhatatlan. Erről a magyar kvótabizottság a magyar parlamentet is fogja értesíteni és azt hiszik, hogy az osztrák kvótaküldött-ség ugyanilyen formában az osztrák képviselőházat fogja értesíteni a tárgyalások siker-telenségéről. Ezzel azután a két kvótaküldött-ség misziója be volna fejezve és ezután a korona lesz hivatva a következő évre a kvótát megállapítani és előreláthatólag a karácsonyi héten fog ez történni és pedig a mostani kvóta alapján újra egy évre.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában. A reichsrath holnapután ismét összeül, hogy — mint tudósítónk jelenti — első sorban a miniszterium vád alá helyezésére vonatkozó indítvány feletti tárgyaljon. Valószínűleg már szombaton megkezdik működésüket a kiegyezési javaslatok tárgyalására kiküldött bizottság albizottságai. Hír szerint az az albizottság fog első sorban tárgyalni, a mely a vám- és kereskedelmi szövetség előzetes megvitatására van hivatva.

Morva-Osztrauban az ottani német egyesület meghívására Lecher és Menger dr. képviselők megjelentek az értekezleten és nagyon hevesen kikelték a kiegyezési javaslatok ellen.

Menger dr. egyebek között azt mondta, hogy még egy kiegyezés sem háritott anyai terhet az osztrák lakosságra, mint a jelen kiegyezés. A kiegyezést teljesen elfogadhatlannak tartja és mindenesetre követeli a junktimot, a kvóta felemelését és egy teljesen módosított kiegyezést.

Táviratok.

Vilmos császár Palesztinában.

Jeruzsálem, nov. 2. A «Debr.» ered táv. Mikor a császár és kísérete a templomosok telepén keresztül vonult, Vilmos császár megköszönte a fogadtatást a templomosoknak, a kik megmutatták, miként kell a német névnek becsületet és jöhet szerezni es vadon erdőket ismét megtermékenyíteni. A császár azután közölte a vürtenbergi királynak küldött táviratát, amelyben azt mondja, hogy Halfában, Jaffában és Jeruzsálemben sok sváb földit talált jó egészségben. A király megbizta őt, hogy adját nekik üdvözlétét. Azután ezt mondta a császár; »Ti akik itt laktok, könnyebben meríttek újabb ösztönzést a jóra, mint mi többiek Remelem, hogy Törökország-gal való barátság viszonyunk, különösen a szultánnal való barátságom jövőre is megfogja könnyíteni feladatokat. Ha valamelyiteknek oltalmamra van szüksége, itt vagyok. Forduljatok hozzám, akármilyen vallásu is, mert a német birodalomnak módjában van a külföldön levő polgárainak hathatós védelmet nyújtani.»

Jeruzsálem, nov. 2. A német császári pár a La dormition de la Sainte Vierge ünnepeles birtokba vétele után hétfőn meglátogatta Dávid sirját a muzulmanok legszentebb helyeinek egyikét, azután a eoencacu-

mot és az örmény patriarkátust. Este nagy udvari ebéd volt a török hatóságok részére. Ma reggel a császári pár lóháton kirándult az Olajfák-hegyére, a Gethsemane-kerthe és Bethaniába. Délben a császár Aurelio pátert, a Szentföld latin örét fogadta, a ki a német Ferenczrendi szerzetesek kíséretében Betlehemre és az Olajfák hegyére vonatkozó emléktárgyakat és egy igen értékes császári czimert adtak át, a melyet a betlehemi Ferencz rendi kolostorban készitettek gyöngyházból. A reggelihez hivatalos volt Schneller páter a ki a császári part az Olajfák hegyére tett kiránduláson kísérte. Délután a szír arvaházat nézték meg. A császári pár és kísérete igen jól van.

Jeruzsálem, nov. 12. Arra az estélyre, a melyre a császári pár hétfőn este adott hivatalos volt a papság és a Johannita-rend lovagjai, a kik a Megváltó templomának felszentelésére idejöttek. A császári pártak előtt tüzijátékot gyújtottak, a melyhez a szultán küldte Konstantinápolyból a szükséges szereket. Az Olajfák-hegyének megtekintése alkalmával a császári pár egyideig a Ferenczrendi kolostor kertjében időzött, a hol Crescentius vesztfáliai születésű német páter kalauzolta őket, a ki annak idején részt vett a német-francia háboruban. Az evangélikus szír arvaház megtekintésénél Schneller páter, az arvaház alapítójának özvegye és két fia kalauzolta a császári párt, a mely a nagy intézetnek valamennyi helyiségét megnézte és több előadást is meghallgatott. Csaknem két ket töltött a császári pár az intézetben, azután visszatért a sátor táborba.

Délamerikából.

London, nov. 1. (A Debr. ered. táv.) A „Times” jelentése szerint tegnap magantávirat érkezett a Citybe, mely szerint a Chile és Argentina közt a Puma-Atacama ügyben létrejött egyezményt aláírták.

A Dreyfus-pör revíziója.

Páris, nov. 2. (A »Debr.« ered. táv.) Chanoinetabornok tegnap délután az Elyséebe ment és egy órát töltött Faure elnöknel. A beszélgetés alighanem a körül forgott, hogy Lockroy, aki ideiglenes Hadügyminiszter volt, vonatkozott Chanoinet a legfelsőbb haditanács tagjává kinevezni.

Paty de Clam ismét Párisba érkezett.

A Courrier du Soir értesülése szerint a semmitűszék első sorban a volt öt hadügyminisztert fogja kihallgatni.

Páris, nov. 2. (A »Debr.« ered. táv.) Előzetben a korábbi jelentésekkel, az hírlak, most, hogy Athelin volt ügyész, aki most a semmitűszék tagja, bizták meg a Dreyfus-ügy vizsgálatával. A hír abból keletkezett, hogy Leow elnök és Athelin, törvényszéki szolgák kíséretében szállították át a Dreyfus-iratcsomót a semmitűszék iktatójába.

Kréta.

Kanea, nov. 3. (A Debr. ered. táv.) A tengernagyok ertesítették a kormányzót, hogy e hó 4-én katonasággal szállják meg a közigazgatási hatóságok hivatalait és a török hivatalnokokat nem bocsátják be. A krétai török csapatoknak minden szolgálatot be kell szüntetniök és vissza kell térniök kaszarnyáikba. A katonáknak nem szabad a kaszarnyákból fegyverre távozniök: A csendőrséget elbocsátják. A Szuda előtti vesztelő szállító hajóknak annyi csapatot kell felvenniök, men nyit csak bírnak. A török kormányt felszólítottak, hogy sürgősen küldjön ki gőzhajókat a hataramaot csapatok elszállítására. A tengernagyok gondoskodni fognak a szertár őrzetéről.

A török tengerész-katonákat egy Szuda előtti vesztelő panczélóhajóra viszik. A tengernagyok föntartják azt a jogukat, hogy határozataik végrehajtására a kellő rendszabályokhoz nyuljanak.

Róma, nov. 2. György görög herczegnek Kréta kormányzójává leendő kinevezése közvetlenül várható, Oroszország azonban azon taradozik, hogy a törökök ama kívánságának, hogy a szultán szuverenitása külsőleg megő-

vassóv, megfelelően s mindent megtesz arra vonatkozólag, hogy egy kis török helyőrség Kréta egyik városában maradjon a török fenhatóság elismerése jeléül.

Egyházkerületi közgyűlés.

Debreczen, nov. 3.

Tegnap közlésünk kiegészítését adjuk elsöben: Domahidy Elemérnek a n.-károlyi egyházmegye által gondnokká megválasztását tudomásul vették, akl már otthon hivatalát ünnepelesen elfoglalván, az egyház. gyűlésnek hivatalból tagja.

Farkas Antal e. ker. főjegyző hivataláról lemondásához határozottan ragaszkodik. A sajnos tudomásul szolgáló hivatal megürülés a tavaszi közgyűlésig beadandó szavazat utján lesz elhárítva.

Tóth Sámuel lemondása nyomán megürült levéltárnokságra azonnal megválasztott Zsigmond Sándor főjegyző; vagyis minthogy a főjegyzői hivatal a levéltárnoksággal nagyon összefügg: ez utóbbi hivatal teendői is a főjegyzőre bizattak.

A lefolyt lelkész és tanítóképeségi vizsgákról s az Erzsébet királyné emléke megünneplésére vonatkozó miniszteri felhívás és püspöki intézkedés tudomásul vétettek.

Az egyház. és kerületi tisztviselők a szavazás kiállításának kellekeiről alkotott szabályzatot elfogadták.

Az énekeskönyv 15.000 példányban kiadása ügyében átküldött város-tanácsi jelentés; valamint az egyetemes nyugdíjintézet felállítás érdekében tett sürgetvénye a debr. egyházmegyének tudomásul szolgál.

A f. szabolcsi egyházmegyének előterjesztését a belhivatalnokok megadóztatása tárgyában elfogadták.

A szatmári és beregi egyházmegyék felterjesztése a 15 kros tanítói nyugdíjhoz járulása tárgyában az iskolai növendékek száma szerint, amely nehezen teljesíthető, különösen behajtása sok bajt okoz az egyházaknak — elfogadtatott.

Tudomásul vették a tökesegélyre, valamint az államsegélykérvényekre vonatkozó jelentéseket.

Elfogadták a párhuzamos osztályok szaporítása iránt tett miniszteri leiratra adott határozatot a főiskola igazgató tanácsának; ugyancsak ennek a classica-philológiai tanzsék betöltésében tett indítványát; tudomásul vették a helyettesítés tárgyában s a tanítóképző intézetben a német nyelv tanítását illető, — valamint Kecskeméthy Lajos meghívására vonatkozó javaslatát és intézkedéseit.

Tiszta Kálmánnak a tanítói korpótlék ügyében tett és elfogadott indítványa a következő:

1. Feliratilag kérje fel az egyházkerület a vallás és közoktatásügyi minisztert, hogy hogy az egyházak ellenni végrehajtásokat fűgesszek fel.

2. A konvent utján keressék fel a minisztert, hogy a korpótlék iránti jelentkezés idejét 1899. közepeig terjessze ki.

3. A lelkészek és egyházak körülményesen tájékoztatásnak arra nézve, hogy miként állítsák ki a folyamodványaikat, tekintettel levén azon arány kimutatására, mely az egyházi és iskolai adók, meg az állami adóterhek között fennáll; s figyelemztessenek, hogy tisztán az évi pozitív jövedelmeiket mutassák ki. Ezen adatokat azán az esperesek felterjesztés előtt revidálják. Az elutasított egyházakat és lelkészeket pedig nyugtassák meg, hogy ügyök kedvező elintézése végett az e-kerület megtette a szükséges lépéseket.

4. A konvent kérje meg a kultuszminisztert, hogy a felekezeti iskolák korpótléka iránti jogoulttságot, miként ez már a községi iskolákra nézve történt, szabályrendeletileg formulázza.

A tgnapi határozatok hitelesítése után az igazgatótanács albizottságának jelentése

nyújtott be, a gazdasági tanács jegyzőkönyvének felülvizsgálása céljából. Ezen hosszas megvitatásra méltó kérdéshez szakszerű alaposággal szólottak Lozza: György Endre, Márk Endre, Tbalay Kálmán, Lengyel Imre, Szathmáry Imre, Kiss Albert orsz. képviselő. A javaslat gróf Dege n f e l d József ur indítványa folytan egyhangulag elfogadtatott.

Fölmerült továbbá ezzel kapcsolatban a főiskolai könyvtár rendezésének komoly s mindnyájunkat közérdeklő kérdése. E tárgyhoz igaz lelkesedéssel s szeretettel főiskolánk ezen nagybecsű kincse iránti őszinte tárgyalással szólott hozzá Ferenczy Gyula akadémiai tanár: Ennek utána Tbalay Kálmán igazi bölcseségtől tanuskodó utmutatást adott arra nézve, miképen lehetne szados könyvtarunkat végezni, hogy az a hozzá kötött megfelelő várakozásokat kielégítse. Hozzászóltak e kérdéshez: Tiszta Kálmán s gróf Dege n f e l d József főgondnok, aki azt az indítványt tette, hogy a könyvtár ellenőrzése végett egy bizottság alakuljon.

Több jelentékenyebb fontossággal nem bíró kérdéseket mellőzve megemlítesre méltó az, hogy a gyűlés a gazdasági választmány önfeláldozó munkálkodásának méltánylásául egyhangulag méltó köszönetet szavazott.

Zsigmond Sándor felolvasta a vallástanárokról a vonatkozó határozati javaslatot illetőleg, mely ezeknek a más tantárgyakat előadó tanárokhöz való viszonyát tárgyalza.

Ugyancsak az egyház. főjegyző olvasta fel a tisztántuli egyházkerületben fennálló tanintézetek életében bekövetkezett változásokat: fölolvasta az iskolák életére vonatkozó indítványokat.

Ezen kérdésekhez röviden hozzászólt Palla György kisújszállási igazgató tanár.

Következett Dóczi Imre egy. ker. felügyelő jelentése ugyancsak a tanintézetekre vonatkozólag, amelyben azok hiányai, égető szükségsei egész rendszeresen vannak kimutatva és az e. ker. elé azon célból beterjesztve, hogy ezen iskolák életében jelentkező hiányok teljes igyekezettel megszüntetessenek.

Sokaig tartó vitatkozás tárgyát kepezte, hogy vajjon megszüntetendő-e a Hódmezővásárhelyi ref. egyházban divatban levő magánéneklés.

Tabajeli Lajos szathmári ref. lelkész ezen szokás megtartását indítványozta s törekedett kifejezni, hogy e szokás nem ellenkezik reformált egyházunk fentartó elveivel.

Ezután Csiky Lajos theol. tanár törekedett igazi okokkal megdönteni az előtte szóló állításait.

Ezután mély csend lett s fölkel Tiszta Kálmán s az egyházmegye véleményéhez való csatlakozását keresetlen szavai által fejezte ki.

Ezután a közgyűlés fölcszlott s irányadó s egyházkerületünk életére döntő befolyással bíró tanácskozásait holnap fogja folytatni.

H I R E K.

A főiskolai Magyar Irodalmi Önképző Társulat első estélye.

Nagy napja volt tegnap a városhaza disztermében a főiskolai ifjuságnak, midőn először mutatta meg a mélyen tisztelt közönség legmelegebb érdeklődése mellett s a szin-társulat művészeinek közreműködésével, hogy képes nagyot alkotni, hogy tagnaptól kezdve jogzimet nyert arra, hdy hasonló irodalmi estélyek megismétlését eszközölje.

Ugy látszik, hogy visszazár a régi idő, midőn a közönség és a főiskolai ifjuság kezét fogva egymással, együtt hatnak oda, hogy a kölcsönös szeretet kapcsa minél erősebbé kövacsolódjék.

A főiskolai ifjuság szive mindig meleg volt s ha nagyon sokszor nem sugárzott ki, annak oka volt, hogy vezető hiányában nem

pendültek meg azok a hurok, melyek az ifjúságot lelkesítik, igazán nemessé teszik.

Valahára ismét hajnalodni kezd: akadt az ifjuság kebelében egy melegen érző szívű ifju, ki föláldozva nyugalma, minden tehetségét, akaraterejét összegyűjti, hogy az ifjúságot olyan piedestálra emelje, mely méltán megilleti abban a főiskolában, mely sohasem szűkölködött tehetségek hiányában.

Ez ideálkért küzdő ifju: Kovács Kálmán, a theologiai akadémia hallgatója, kit költeményei már régen ismeretessé tették Debreczenben. Ő vette jelenben kezébe a lobogót s az eszme, a czel gyönelme, a tegnapi diadalnap után itelve, bizonyos.

De ráterünk az egész estély lefolyására, mely a legnagyobb mértékben és a legszelebb körben keltett örömet és érdeklődést, egyellen csapásra a főiskolai ifjuság felé fordítva a közönség figyelmét.

A főiskolai zenekör remek nyitánya után Kovács Kálmán, társulati elnök, lépett zúgó tpsok közt az emelvényre s mondotta el lebilincselő hanggal megnyitóját, mely éppen olyan eszmegazdag, mint poetikus s theologiai volt. Különösen szép volt, midőn így szólott:

— Megszázszorozódik dobogása ifju szívünknek, érezve, hogy abba a szeretet legédesebb méze kezd csepegni, melyet oly sokáig nem engedett átszűrődni a közöny, a részvétlenség jege, lángolóbb, szárnyalóbb lesz lelkünk a legboldogítóbb szellemi örömerzetében látva, hogy azt a zászlót, melyre e két szót irtuk fenszárnyaló lelkesültséggel: »Ideá! Szeretet!« az erdeklődés, az egyetértés és a testvériség tavasz] szellője kezdi leugetni. Most már fölemelő örömmel hisszük és reméljük, hogy eszménk napja még jobban is fölragyogni a minden jó, nemes és szép cel azurkék egén!

Végül rövid imában kérte az Istent, hogy ki ne ejtse kezéből a szent lobogót, melynek fonséges jelgét már elkezdte kihimmezni a főiskolai ifjuság a mélyen tisztelt közönséggel és a szintársulat kedves művészeivel.

A lelkesültséggel elszónokolt megnyitót hatalmas tapsvihar jutalmazta.

Alig hangzott el az egyik, már zúgott a másik tapsvihar, midőn Fái Flóra a debreczeni szintársulat bájos művésznője lépett az emelvényre, kit az ifjuság szeretete és halája jeléül gyönyörű viragbokrétaival lepett meg.

Az a mélyen bongó s éppen oly mértékben szárnyaló organum, mely a művésznő Debreczen kvenczei közé avatta, teljes mértékben lebilincselte a hallgatóságot, mely frenetikus tappsal kérte az ifju művésznőt másik szavaltat előadására.

Majd a quintette után Ady Endre olvasta fel alkalmi csevegését, ki szép költeményei révén ismeretes a közönség előtt.

A műsor első részét Karacs Imre zárta be »La Traviata« című operából vett áriájával, mely szintén eiragadta a nagy közönséget, melynek régi kedvence, Karacs Imre, kinek kellemesen csengő hangja mindig ovációkban részesíté a jeles színészt, — az opera-ária után magyar nótával kedveskedett a tapsaival szünni nem akaró közönségnek.

A műsor 2-dik részének legérdekesebb pontját képezte F. Kállai Lujza műészileg előadott népdalai, melyeket többször megismételték.

Kun Béla, Drumár és Boros közreműködésükkel hozzájárultak az irodalmi estély sikeréhez, melyet a kitűnő főisk. zenekar fejezett be egy indulóval. A közönség a legjobb hangulatban távozott a minden tekintetben fényesen sikerült estélyről, melyen a Magyar testvérek jeles zenekara is közre működött az ifjuság iránt való szíveségből. Az estélyi színház után kedélyes bankett követte a Dreher söresarnokban.

* A vasárnapi népgyűlést rendező bizottság ülése. Tegnap d. u. 5 órákor a vasárnapi népgyűlést rendező függetlenségi pártbizottság a kör helyiségében Kis Albert orsz. gy. képviselő einöklete mellett gyűlést

tartott, a hol az I-ső kerületnek közszere-
tetben álló országgyűlési képviselője Thaly
Kálmán is jelen volt. — A gyűlésre
meghívott intéző bizottság
tagok teljes számban megjelentek. Helyben-
hagahtott e gyűlésen Dr. Bakonyi Samu
ügyvéd által készített s a kormányhoz inté-
zendő azon felirati javaslat, melyet a va-
sárnapi népgyűlésen elfogadás végett
előterjesztettek az önálló vamtérlet és önálló
magyar nemzeti bank felállítása tárgyában.
Pénteken d. u. 5 órákor az intéző bizottság
ismét gyűlést tart, melyre a tagok meghívottak.
E gyűlés tárgyat a szükséges végső intézke-
dések módozatainak megállapítása fogja
képezni.

* Újabb mozgalom a főiskolában. Mint
értesülünk, a főiskolai ifjuság kifejezést óhajtvá
adni érzelmeinek szombaton d. u. zászók alatt
szándékozik kivonulni a Budapestről érkező
képviselők fogadtatására. Reméljük, hogy
ezen újabb nemes szándékkal szintén tanu-
jelét fogja adni hazafias tekesedésének. Ez
esetben a képviselőket Kovács Kálmán. —
önk. társulati elnök fogadja.

* Hirlapíró-ankét. Tegnap délután há-
rom órákor Kóncz Ákos lapszerkesztő s
a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége hely-
lyi választmányának elnöke a helyi lapok
szerkesztőit es főmunkatársait a levéltár. hely-
lyiségbe értekezletre hívta össze. Az értekez-
let célja az volt, hogy a debreczeni színészet
százéves jubileuma megünneplése ügyében a
hirlapírók között egyöntetű megállapodás
jöjjön létre a tudósításonak a fővárosi la-
lapokhoz küldése tárgyában. Az értekezleten
Komlóssy Arthur városi főjegyző is jelen
volt.

*** Benka gyilkosai a törvényszék
előtt.** A nyáron irózatok kegyetlenséggel
agyonvert Benka Janos gyilkosai, hogy ször-
nyű bűnökért elvegyék méltó büntetésüket.
A végítárgyalást holnap pénteken delelőt
tartják meg a királyi törvényszék 2. számú
termében. A törvényszék elnöke Hreus Béla
tesz, a vád képviselője: Dr. Galánfy János
királyi alügyész lesz. A gyilkos suhanczokat
a büntető törvénykönyv 279 §-ába ütköző
szándékos emberölés büntette miatt helyezték
vád alá. A tárgyalásra mindössze 8 tanu-
ideztek. A végítárgyalás lefolyása iránt er-
deklődő közönség részére korlátolt számban
Brodé Henrik törv. irodaigazgató ad ki
jegyeket.

* Halálozás. Vettük a következő gyász-
jelentést: Mély fájdalomtól megtört szívvel
tudatjuk felejtethetlen kis fiamnak, testvér,
unoka és rokonnak GYULÁCSKÁNAK a nagy-
váradi Szent-Vincze intéz-t növendékének f.
hó 1-én éjjeli 12 orakor életemek 12-ik évében
2 heti snoyos szenvedés után Nagyváradon
történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk
hült tetemei folyó hó 4-én delután 3 órákor
fognak a római kath. egyházzsartartás sze int
a Szent-Anna utczai temetőben levő kaplnától
ugyanazod temetőbe örök nyugalomra té etni.
Mely végítárgyalásról rokonainkat, barátai-
inkat szomorodott szívvel meghívjuk. Debrec-
zen 1898. november 3-án. Bánatos anyja öz-
Borossy Gyuláné szül. Weidner Vilma. Testvé-
re Jós. Nagyzelei Weidner József es neje
Oberländer Erzsébet valamint számos rokonok
nevében is. Az örök világozáság fényeskedjek
neki! A temetést Gebaur Károly temetkezési
intezete rendezi.

* Végzetes féltékenység. Vendégként
szállott be a feleségével Branku Péter gazda
a rokonához, özvegy Lungu Arzené asszony-
hoz Peirómányban. Az özvegy asszony szíve-
sen fogadta a rég nem látott rokonokat és
hogy estére fordult az idő, beszállította őket
az utcára nyíló szobába, a melyben máskor
ő szokott aludni. Az asszony meg kiment az
istállóba, azzal a szándékkal, hogy majd ott
alussza az az éj-zakat. Éjjel felé egy legény
halkan bekopogott a szobá ablakán:

— Nyisd ki, Floure!

Mida Daniel volt, az özvegyasszony sze-
retője, aki az ablaknál állott. Hogy nem kapott
vala zt, ujra kopogni kezdett:

— Floure, nyisd ki az ablakot. Én vagyok

Daniel Mida.

A válasz azonban most is késelt és a
legény meguntá a varakozást. Óvatosan föl-
feszítette az ablakot és bemászott a szobába.
A sötétben tapogatózva haladt az ágy felé,
de utközben megbotlott egy padban. Megtapo-
gatta a löczát és észrevette, hogy férfiruha
van rajta. Gyanakodni kezdett és az ágyhoz
sietett, hol csak annyit birt tapogatózva ki-
venni, hogy egy asszony, meg egy férfi fekszik
benn. Mida Daniel szó nélkül visszamászott
az ablakon és hazaszaladt egy baltáért. Azzal
visszatért a szobába és ott az ágyban fekvő
férfi fejét egy csapással összezúzta. Branku
egy jajszó nélkül meghalt. A felesége az ütés
hangjára felébredt és sikoltani kezdett, mikor
észrevette, hogy az ura fejéből zuhatagként
ömlik a vér. Lármájára odacsődültek a szoms-
zédok és az özvegy is, a ki gyertyát gyuj-
tott. A legény csak most tudta meg, hogy
mit cselekedett. Nem is tagadott semmit a
csendőrök előtt, akik vasraverve kísérték be
az ügyészség fogházába.

* Egy jó családból való szép irással
bíró irodai gyakornok helybeii termény és
gabona irodában felvétetik. — Cim a kiadó-
hivatalban.

* Áron Miksa szesz-, ser- és bor- nagy-
kereskedésének irodáját f. evi november 8-tól
fogva Simonffy (Kis uj) utcza 14. számú saját
házába teszi át. Bejarat: Szechenyi utcza
13-ik szám alatt is.

* Osztály sorsjegyek a III. sorsjáték
I. osztályára $\frac{1}{16}$ 6 frt, $\frac{1}{8}$ 3 frt, $\frac{1}{4}$ 1 frt 50
kr, $\frac{1}{2}$ 75 kr. Ujságíró sorsjegyek megállapodás
1 korona 100.000 korona főnyereménnyel.
Állam sorsjegyek 200.000 korona főnyereménnyel
2 frtért. Valamint minden húzásra
mindennemű igérvények kaphatók Scwarz
Daniel dohány-üzsdéjében a »Beka« szálloda
péületebeu

* Uj találmány. Legjobb a Fáy-féle rö-
gön finomító és szépitő arczkréme. Nem zsiro-
Ártalmatlan! Higanyt nem tartalmaz. Debrec-
zenben kapható Dr. Röthschuek V. Emil és
Tamásy-féle gyógyszerárban. valamint a ké-
szítőnél Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél
H.-Szobosz éa

Hogyan állunk a szeszadóval?

Végleges kimutatás a magyar korona
országainak szesztermeléséről és szeszforgal-
máról 1898. év aug. havában és 1897. évi
szept. hó 1-től bezárolag 1898. aug. végeig
terjedő idő alatt.

I. Termelési adó.

1. Termelési adó alá eső szeszfordék
alal termelésre bejelentett 1898. év aug. ha-
vában 3873 hl. tiszta adóból, 1897. szept.
1-től bezárolag 1898. aug. végeig 46.737 hl

II. Fogyasztási adó.

2. Termeltetett szeszfordékban aug. ha-
vában 57.668 hl. a fenti időszakban 1.017.218 hl.

3. Bevételeztetett fogyasztási adóval ter-
helt szesz, szabadraktárakká nyilvanított
szeszfinomítóknak és szeszszabadraktárakban;
a) a magyar korona országából augusztus
havában 11548 hl, a fenti időszakban 320421
hl. b.) a birodalmi tanácsban képviselt király-
ságok es országokból aug. hóban 4045 hl,
a fenti időszakban 46603 hl.

4. Elszállított a fentemlített vála-
tokból: a) a fogyasztási adó befizetése mel-
lett augusztus havában 71.566 hl, a fenti
időszakban 831.626 hl. b) a fogyasztási adó-
val terhelt: aa) a magyar korona orszá-
gaiban levő vállalatok részére augusztus ha-
vában 12132 hl, a fenti időszakban 322320
bá) a birodalmi tanácsban képviselt király-
ságok es országokban levő vállalatok részére
augusztus havában 743 hl. a fenti időszakban
74212 hl.: dd) másomű adómentes felhasz-
oalására augusztus havában 10380, a fenti
időszakban 88662 hl.

Kezdoleges szeszszéskészlet az 1897—1898.
termelési idő-zak kezdetén (1897. szeptember
1-én) 142 634 hl. Fenmaradt szeszszéskészlet az
1898—89 termelési időszak IV. uegyedének
végén 130149 hl

Színház.

Heti műsor:

Pénteken: Koldusdiák, operett.
Szombaton: Hoffmann meséi, operett.
Vasárnap délután: Aranylakodalom történeti látványosság.
Este: Száraz kenyér, színmű.

•Coulisset• ur, illetőleg Szathmáry művészete mulatatta tegnap este, a színházat zsufolással megtöltött előkelő közönséget. A darabról s előadásáról a múlt évben elmondottuk véleményünket, az ma sem változott, hi Z O d r y Á r p á d kivételével a szereplők is a régiéket voltak s mindnyájan teljes sikerrel fáradoztak azért, hogy Coulisset ur kacagató történetéhez megfelelő keretet nyújtsanak. A II. felvonásban azonban a villanyvilágítás hol előbb, hol később működött a kelleiténél. Az se volt utolsó színpadi érdekesség, midőn Baptiste inas teljes sötétben hozza be a teát s kedélyesen ki is tölti. A közönség jól mulatott s hálás volt a reprise iránt, melynek annál inkább örültünk, mert ha kis szerepben is, de mégis csak játszott a társulat egyik kedvelt művésznője, T. H a l m y Margit, kit újabban nagyon ritkán látunk a színpadon, holott tudása itt fejlődött, itt izmosodott szemünk előtt s művészete határozottan a közönség kedveltjei közé emelte.

Különfélék.

Az új tizparancsolat. Nem az egész emberiségnek szól, csak a színház látogatóinak, közülök is csak egy bizonyos százaék számára csinálták. Évtizedek tapasztalatai alapján egy csöndes megfigyelő állította össze s ajánlja megszívlelésre. Mintha külön-külön ismernek az emberek az egyes parancsolatokat, így csomóba szedve táan hatásosabb lenne:

Tizparancsolat.

1. Sohase jöjj későn a színházba.
2. Ne terheld szomszédaidat nyugtalankodással s feltűnő viselkedéssel. Ha köhögsz, maradj otthon.
3. A helyedhez menj úgy, hogy a veled egy sorban ülőknek ne mutassad a hatadat.
4. A labukra ne lépj.
5. Ne zavard az előadást privát mulatozással.
6. Csak feltűnés nélkül sirj, — vagy neves.
7. Ha már éppen nem tudsz megélni cukor nélkül, add úgy, hogy a szomszédaidnak az irigységét föl ne keltsd s a papirdobozzal ne csinálj zajt.
8. Ha nem tudsz meglenni színlap és szöveggönyv nélkül, akkor csendesesen tapogass. Nincsen annál kellemetlenebb, — min hogy ha a patétikus jeleneteknél a papiros zörög.
9. Operaelőadáson ne üsd a taktust a fejeddel, vagy a lábaddal, arra való a karmester.
10. A kijárásnál ne áld el az utat. Távozzál a színházból feltűnés nélkül. Ne gyomrozd meg felebarátaidat a könyököddel.

A kártyakeverés alkonya. Ki hitte volna, hogy ez is lehetséges! Vege a kártyakeverésnek, úgy mint mostanában szokásban volt es egyideig meg lesz. De mar nem sokáig. Ezt a kézi munkát is rábizhatjuk immar a gépre, amely minden kézműves veszedelmére egyre jobban hódít. És hogy a kártyakeverőgép is meg-zűessék, erre leg-eresebb almainkban sem gondoltunk. Pedig már megvan és érdeme egy straszburgi derék férfiú. Ezentul nem kell majd faradnunk s a körmeinket elkoptatnunk a kártyakeveréssel: nem kell dühösen ráförmednünk arra a boldogtalan felebarátunkra, aki »zsídó« keveri a kártyába, de megszűnt a hivatása azoknak a szerény kibiczeknek is, a kik boldogan keverték meg

a kártyát, hogy ha valamelyik ideges, avagy babonás »partner« hirtelen ezzel lepte meg őket:

— Keverje meg kerem a kártyát, talán szerencsét hoz.

Kever ilyenkor a szerény kibicz a megbízatás fontosságától áthatva remegő kézzel és szegyenkezve sompolyog el, ha a Livánt szerencse csak nem akar az ő közreműködése után sem megérkezni, A kártyakeverő masina most már véget vett ennek a szokásnak is. Kártyát most már csak neki szabad keverni.

Mert ő bizonyára becsületes fog maradni. De hátha nem. Hátha egy napon megtörténik az a rettenetes meglepetés, hogy a masina is letét a becsület utjáról és a kártyaasztalnál dörgő hangon kiáltja majd el valamelyik sokat vesztett játékos.

— Uraim! Ez a masina csal!

Micsoda meghökkenés lesz az. De félre sötét jelenete a jövőnek, főlöské az aggodalom. Egyelőre üdvözöljük a nemes straszburgi találmányát, amelyet megillet a korszakalkotó jelző. A találmány már megkezdte hódító utját s berlini kocsmákban, ahol söröző bürgerek ütik a blatot, vidáman keveri uar a masina a kártyát.

Dreyfus a kereskedelemben. Talán sehohsem éreznek nagyobb részvétet Dreyfus kapitány iránt, mint Varsóban. Az ottani lapok sorra közölnek elbeszéléseket és novellákat a szerencsétlen kapitányról, a kiről már több röpirat is jelent meg, legújabbán pedig órák, zsuzsuk kerülnek óriási mennyiségben forgalomba. »Az Ördögsgiget foglaj-czimű képecskéssel. Árulnak továbbá levél-papírost, borítékot, szintén képekkel ilyesféle jelenetekről: »Dreyfus az Ördögsgigeten«, »Dreyfus lefokozása«, »A fatyolós hölgy«, »Henri ezredes öngyilkossága« és így tovább. Ez a sok holm roppant mennyiségben, főképp Berlinből kerül Varsóba.

Hóhér kerestetik. Egy newyorki újságban már régóta szemet szur mindenkinek a következő hírletés:

Hóhér keres egy délamerikai állam. Fizetése évenként 3000 dollár. A pályázók küldjék be bizonyítványaikat és arcképüket. Természetes, hogy sok pályázó akadt a ketségkivül szép állásra. Az ügyvéd, a kire a kis délamerikai állam a hóhéskeresést bízta, s a ki így a lapok útján kutat hóhér után, a következő ajánlatokat mutatta meg egy hirlapirónak:

— En az önök embere vagyok. Próbálkozzanak meg velem. Mészáros voltam.

— Ha agyonlövésről vagy megfojtásról van szó, évi 3000 dollárért vállalkozom. De a lefejezést nézni se tudom.

— Alóltrott nyugodt, szilárd elhatározásu, józan ember. Nyugodtan élt és kilencz lincselést vezetelt.

— Akasztáshoz, lefejezéshez, goillotinekezeléshez pompásan értek. Villamosági garban voltam munkás, s így a villamos kivégzéshez is konyitok.

Eddig ezé az utolsó ajánlkozóé a remény. Valóban, ez igen sokoldalú uriember.

A szellemes spanyol. Első spanyol: Mit gondolsz, marad-e valami, a mi a világot a mi tengerészletünkre emlékeztetheti?

Masodik spanyol (hosszas gondolkodás után): Hm... hm... az ocean mindenest-re, a melyen a mi hajóink jártak.

Megelőzte az apját. Az apa (szigorúan): Tivadar, csak ma tudtam meg, hogy a tanító a múlt héten megvert.

Tivadar: Igazán papa? En már a múlt pénteken tudtam.

Apai tanács. Az apa ily berzédet tart leányához, s annak vőlegényéhez:

— Már hónapok óta szeretik egymást, csókolóztok! Ideje, hogy ez megszűnjék... Tartásotok meg az esküvőt!

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvásár.

nov. 2.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai nehézpáronkint 320 kilogrammon felüli párja 54—55 krajczárig, közép (pkiat 251—35 — kilogramm sulyban) 55—56 krajczár. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 53—54 krajc árig.

Sertéslétszám: 1898. évi okt. 31-én volt készlet 40.876 darab, 1898 nov hónap 1-én felhajtott 607 drb, 1898 nov hónap 1-ik napján elszállított 937 darab 1898 nov. hó 2-ik napjára maradt készletben 40.546 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata lanyha.

Jó tanácsok zöldségtermelők számára.

Minden egyes zöldségtermelő megkívánja, hogy pontosan megfigyeljük sajátosságait. Ami az egyiknek használna, ártalmára lehet a másinak. Ennélfogva a gondos kertész, a ki kertjének megművelésekor minden helyeskedni akar használni, minden egyes növénynek meg fogja adni a megfelelő helyet és talajt. Az összes kel-félék pl. nem tulságosan meleg fekvésű helyet kívánnak, mely ezenkívül nedves és meleg és bőségesen van megtrágyázva, hogy kielégítő termést adha sanak. A zeller nagyon zsiros, bumuszduz, frissen és bőségesen megtrágyázott, jó mélyre felásott talajt kíván. Száraz homokban vagy anyagban rosszul diszlik. A sárgarépa szabad, napsütött, inkább száraz mint túl nedves talajt igényel, mert nedves talajban a repák sápadtak maradnak és nem lesznek édesek, ezenkívül öszszel adandó bőséges trágyázást kívánnak. Az uborkák meleg és védett helyet kívánnak, melynek talaja szintén jól megtrágyázandó. Hagymát majd minden kertben nevelhetünk, de csakis bőségesen megtrágyázott talajban, Hagymát soha-em szabad frissen trágyázott talajban nevelni, hanem celszerű a trágyázást egy évvel előbb eszközölni. A borsó legzebben diszlik könnyű, szabad és meleg talajban, mely szintén nem szabad frissen trágyázni; frissen és bőségesen megtrágyázott talajban gyengébb termést hoz. A bab szintén szereti a meleget. Van azután igen sok apró kert, a mely zöldségtermelésre nem igen alkalmas, mivel nagyon száraz és szegény talaju, az ilyenekben legzeleszerűbb botogyűmölcsök-t, szamóczat vagy spargát és a kori zöldség egy részét termeni. A tél elmúltával és a tavasz beköszöntésével kezdetét veszi a kerben a tavaszi munka. Ha talajunk nagyon nehéz, úgy ügyeljünk arra, hogy annak felásása mindaddig ne történjék, míg a talaj meg nem száradt. Ellenkező esetben előfordulhat és a tapasztalás is azt tanítja, hogy pl. a murekrépat igen korán fetteve vagy egyáltalán nem két vagy csak későn érke be. A talaj nem volt és nem lett laza, teljesen termékellem maradt. Csak néhány napól függőt, néhány nappal később vetve a termés igen szép és kielégítő volt. A megművelésnél a következők veendőek figyelembe: Trágyázunk celszerűen, assunk helyesen, vessünk egyenletesen s ültessünk gondosan. A celszerű trágyázás a zöldség termelésnél kiváló fontossága, mert majd minden zöldség bőséges táplálékot kíván. Sok függ azután attól is, hogy miképen és mikor trágyázunk. Minden növény szervezetének felépítéséhez főképp nitrogént, foszforsavat, káliumot és meszet igényel.

Ezeu anyagokat a növények a talajból vonják el, mely tehát idővel elszegényedve, ha nem gondoskodunk trágyázás által az elvont anyagok visszapótlására. Rendszerint a kertek trágyázásánál istálló trágyát, trágyalevet és utzasápredket használnak és ezen anyagokkal jó eredményeket érünk el, mert az istállótrágya mindazon anyagokat, a melyekre a növényeknek szükségük van, —

a foszforsav kivételével elegendő, mennyiségben tartalmazza. Részben ezért másrészt pedig miután az istállótrágya nem áll mindenkinek rendelkezésére czélszerű a kertekben is a műtrágyaféléket alkalmazni. Nitrogént adhatunk talajunknak, chilisalétrom, vagy kénsavas ammoniak alakjában, foszfor-savat thomas-salak vagy szuperfoszfátban és csontlisztben, káliumot, kainit, salétrom, vagy kénsavas, esetleg chlorkálium alakjában. A rendelkezésünkre álló trágyafélék közül válasszuk ki a legmegfelelőbbeket. Ezeknek a megválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe. 1) a foszfor-savat a legtöbb kert talajában nincsen elegendő mennyiségben jelen, legcélszerűbben szuperfoszfát alakjában szerezhetjük be, ebből 5-6 grammot számíthatunk köbnégyzetméterenként. 2) káliumot a talaj rendszerint elegendő mennyiségben tartalmaz, kivéve, ha homokos, vagy láptalaj; biztosabb azonban minden esetben, a kálivali trágyázásunk; a szőlőt a gyümölcsfákat és a hüvelyes veteményeket, a melyek nagyobb mennyiségű káliumot igényelnek, kálival is kell trágyázni.

Legcélszerűbb a káli trágyázást úgy eszközölni, ha négyzetméterenként 15 gramm chlorkáliumot vagy kénsavas-káliumot szórunk el. 3) Nitrogéntrágyát a hüvelyes növények nem igényelnek, miután képesek a levegő nitrogénjét asszimilálni, a többi vetemények alá czélszerű négyzetméterenként 10 gramm chilisalétromot elszórni. Az említett trágyafélék a chilisalétrom kivételével, melyet tavasszal kell elszórni, ősszel szórandók el.

Az ásásnál arra kell ügyelnünk, hogy lehetőleg minél mélyebben történjék az. Czélszerű továbbá a talajt jól megforgatni és jól elapótni. A vetés egyenletesen történjék, ne nagyon bőven bányunk a vetőmaggal és azt is a javából vegyük, vagy megbízható kereskedéstől szerezzük be. Végre az ültetésnél is mindig gondosan kell eljárni; zsinor szeriolt ültessük és minden növénynek adjuk meg a tenyésztésre elegendő nagyságu helyet.

CSARNOK.

Emlékezés.

Mint bérczetlen a sas, elmereng a lelkem,
S egy gyermeket látok edes emlékimben:
Tágas kertnek puba pázsitjain futkos
A pillangók után
És mikor lihegve himes lepkét fogdos,
Végtelenül vidám . . .

Örvendve köszönti a tavasz virágot,
A csicsergő fcskét, melyet viszont lát most,
Gyönyörköve nézi a tarka szivárványt,
Mely leér a földre
És elhúzódik a sötét ég boltján át
Napsugarból szöve . . .

Lelkét ifju vágyak serege lépé meg.
Tünde gyermekálmok, csalóka remények . . .
Ezek kiserik őt az árnyas fák alatt,
Ezek kiserik el,
Hol zöld bokrok között lassu folyó halad
S csalogány énekei . . .

S midőn eljő az ősz, a zordon enyészet,
Ugy látszik, hogy kiha mindenütt az élet;
És meghatja lelkét a szürke, néma táj
A letarolt réten;

De bus szive édes vigaszt, enyhet talál
Jó anyja ölében . . .

Édes gyermekálmok, hová lettetek ti? . . .
Bánatos szivemből mért repültek ki? . . .
Oh, ha még ti egyszer visszajöhétek! . . .
Szivem úgy fáj: érz!
Hogy a játsz, méla, gondtalan gyermeknek
Csak meg, meg kell nőni.

Ha rátok gondolok, sirok, mint a gyermek,
Patak partján nyiló, apró nefeletsek! . . .
Oh, ugy-e hogy néha meg se' gondoltatok,
Csak köztetek termett
S játsz, pajkos kedvvel csvegett hozzátok
Egy csintalan gyermek.

Oh, most ez a gyermek, mint hazátlan árva
Bolyong s rohan be a zajongó világba,
S ő is kaczag, midőn a többi is nevel;
Csak ha gondol rátok,
Akkor szive fölött nehéz bánat lebeg,
Mint egy sötét átok.

Mer', — hej! mert azóta, ha a zord tél meghal,
Nincs már a b rebben, nincs már csalogánydal,
Nincsen már rigófűtly, nincsen gerlebugás . . .
Hol a m' darének?
Titeket gyászol a síró levélzúgás:
Kedves gyermekévek! . . .

Szabó István.

Képzeljük el a többit.

(Jean de la Bréte.)

Francziából fordította: dr. Kósa Zsigmondné

Folyt. és vége.

XXXIII.

La Platière aug. 20-án.

Donjonom ugy nézett ki, mint valaki, ki
hirtelen megöregedett. Micsoda, e galambducz-
ban ábrándoztam én, láttam oly sok minden-
féle dolgot? Rolandot, a paladinet, itt vár-
tam nyitott ablaknál boldogságomat?

Mily hálátlan vagyok, nagyszerű órákat
élveztem és fogok még élvezni kis magános
zugoc-kámban.

Emlékeim lassan felül kerekednek, a
galambducz ismét donjon lesz. Itt várom éle-
tem többi eseményeit. Az eddigiek nagyon
kedves lekötelező alakban kopogtattak be
hozzám. Lánczaim nem terhesek és miután a
paladinus nem bizonyult Perseusnak, várom
a pásztort.

— Nos gyámom — kérdém ma reggel,
mikor gyámom gondolkozó arcczal szivta
szivarját kis zugomban — mire gondol?

— Hogy nincs nyugtalanabb valami egy
gyámleánynál.

— Biztos maga abban?
— Már azt hittem, bevégzem feladatam,
— panaszkodott — nyugalomba vonulhatok,
szép jövőt biztosítok számokra. Mindez füstbe
ment.

— Lehetséges gyámom, de azért a maga
módja szerént mégis csak szeret; és nézze,
ha én férjhez megyek, egy fiókocska üresen
marad életében.

— Nem mondok ellent, a ház csendes
lesz nélküled. De valld be magad, mit esztél-
jak én veled?

— A dolog felette egyszerű. A paladi-
nusban csalódtam, várom a pásztort.

— Ugyan ne beszélj — egy pásztort!

— De virgili lélekkel bátyám!
— Talán maga Virgil támadjon fel a te
kedvedért?

— Miért ne? Minden, amit tőle kérek,
az ne viseijen csörgő sapkát, tudja, olyant,
mint a képeken látni, mikor Dantet vezet a
pokolban, — nem tévedek, Dantenak van
sapkája és Virgil tölgykoszorut visel. De az
mindegy, a koszoru se tetszik nekem. —
Azonban ráérek, még gondolkozom öltözéke
felett.

— Kétségbeesem feletted Iona! Mondd
meg, gondolkodo'e te valaha élet-dben?

— Mig Virgilre várom — folytatám
könyörtelenül — e dönnjonban álmodom to-
vább.

Talán örökre itt maradok, nem ismerem
meg soha az igazit. Egyik év a másik után
mu ik. Öreg, félbolond, köszvényes gyámom
eltűnik mellőlem; magam mint vén kisasszony
élek, a környék jöltevéfe leszek; — kutyát
macskát tartok; végre az én óram is út ér
lefekszem csecsebecsém közepette.

Koporsómat utolsó útjára nem kíséri
egetrázó fájdalom, de azért egyik-másik szem
mégis könnyezik; a kriptában egy arc por-
lad, mit mindenki szeretett, egy két pihen,
melynek jótéteményeit sokan élvezték. Nyolcz
nap mulva emlékem is elmosódik ismerő-eim
előtt.

E szomorú képet szeretem, csalogat,
de azért nem mondok le pásztoromról.

Semmi harcias keret, láрма nem előzi
meg jöttét; nem ugrik ki dönnjonon abla-
kán, de leül benne csendesen. Szemében nem
a szenvedély tüze lángol, de egy nemes n érző
sziv nyilatkozik meg minden szavában, min-
den tetteiben, nem ragad fel a csillagokig,
de erős k' rja támasz életemben, keblén oly
jól esik a pihenés.

Majd Wateau majd arkadai pásztornak
képelem, ahogy épen eszembe jut. Bár jár-
jon állatbőrben, vagy selyemben, sötét fű-
tökkel vagy hajporozva, mindig pásztor és
költő marad.

Igen, hiszek az én pásztoromban és szí-
szakadva várom őt.

**A csizmadia árucsar-
nok tulajdonát képező
nagy-csapó-utca 323.
számu háznál levő egy
bolt, mely jelenleg
most bőrüzletnek hasz-
náltatik, 1899 évi má-
jus 1-től 3 vagy 6 évre
kiadó.**

**Értekezhetni Hüve-
lyes-utca 6. szám alatt
Kurucz Miklós szöv. el-
nöknél.**

valamint fekete, fehér és szines Henneberg-selyem
45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos
kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 kü-
lömböző fajta és 2000 különböző szín sárnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.
Minták postafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.
Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállító).

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját gyaráimból

Hatóságilag engedélyezett

Végkiárúsítás.

Visszavonhatatlanul az üzlet teljes feloszlása miatt

a raktáron levő

női és uri divat szövetek, függönyök, szőnyegek, Paplanok, vásznak, kész fehérneműk, Velesek, Cretonok, asztalneműk, óriási választék kötényekben, nyakkendők, esőernyők, zsebkendők és mindenféle divat áruk

a beszerzési áron alul

adatnak el

minden vásárlás csak félárba kerül, ezen rendkívüli kedvező alkalmat nem lehet eléggé ajánlani az érdeklődők figyelmébe.

Tisztelettel

Besenczky Kálmán,

a Bika szállodával szemben.

A vedjegyre tessék vigyázni!

Máriaczei gyomorcseppek

nagyzerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, búzós lehelet, felfújtság, savanyu, felbűffogés, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakiválás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a mennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorrhoikáknál.

Említett bajoknál a **Máriaczei gyomorcseppek** évek óta künnöknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Carl Brady, Apotheke zum „König von Ungarn“ Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: Göhl Nándor, Tóth Béla, Mihalovits István, Dr. Róthschnek V. Emil, Tamássy és Balázs gyógyszerészeknél. Diószegen: Vaday Ignác. Er-Mihályfalván: Máray István. Hadházon: Farkas Ödön. Kabán: Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Debreczenben eddig még nem létezett költözködéseket és bármilyen kisebb vagy nagyobb butor, kassza, zongora stb. szállításokat kiválóan alkalmas

2 féderes kocsin

eszközöm, miáltal az illető tárgyak a legnagyobb mértékben megkímélhetők és ezenkívül az elvált tárgyakért felelősséget vállalok.

Két szoba butort 1 óra alatt elszállítok.

Bármilyen kisebb vagy nagyobb megbízást a leggondosabb eszközléssre elfogadok.

Teljes tisztelettel

Varga Márton

4. számú hordár.

Mi az

Schapirograph?

A Schapirograph egy felülmúlhatatlan sokszorosító készülék, levelek, ügdarabok, ottak, rajzok, étlapok stb. stb. fekete nyomásbani **önálló költség nélküli** másolására. A készülék kezelése minden laikusnak bámulatos egyszerű, az eredmény **elmaradhatatlan és biztos**. Egy papíron tentával előállított írás vagy rajzról a legkönnyebb módon körülbelül 150 l vonatot eredményezhetni Egy Schapirograph ára 15 frt. — Kívánatra hajlandó vagyok egy Schapirographot **próbaképeni** használatra 4 napra bérmentesen megküldeni és visszaküldés esetére nem igényelek semmiféle kárpótlást csak a készülék bérmentes visszaküldését kívánom. Prospectus ingyen.

Vezérképviselőt **Fritz Pohl** Wien, I. Rudolfsplatz 13.

Ő csász. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A birodalom innenső részének polgári jótékony célokra szánt XXXII. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — egyetlen egy Osztrák birodalomban törvényszerűleg engedélyezett — **pénzsorsjáték 12.034 nyereményt** tartalmaz **kézpénzben 401.800 korona** végösszegeben.

a Főnyeremény 200.000 koronára rúg.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezkeskedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1898 évi decz. hó 15-én történik.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál I. ker. Riemer-utca 7-ik szám alatt, lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztályától.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Törlesztéses jelzálog kölcsönököt

helybeli bármely utcában fekvő rendes bér vagy lakházakra legjutányosabban és legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

Fodor Jenő

bankbizományi irodája, Hunyadi és Barna utca sarok (Kornis-ház).

Ugyanott földbirtokokra is legelőnyösebb kölcsönök eszközölhetnek.

Az 1895. évi csirói s 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúsz, reuma, ischiás, asthma, stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a mennyiben gyakrabban idősebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktarak Budapest: **Török József** ur gyógyszerháza, Király-utca 12. és **dr. Egger A.** ur gyógyszerháza, Váci-kö-ut 17. szám. — Ugyazintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerházaiban valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerész

S.-A.-Ujhely 68 szám

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Ugyazintén Debreczenben: Dr. Róthschnek V. Emil, Tóth Béla és Mihalovits Istvánnál.